

Peter Robinson

Stille blik

Zwarte Beertjes
Utrecht

De vrouw stapte in de lichtcirkel en begon zich uit te kleden. Op de zwarte rok die tot op haar kuitën viel, droeg ze een zilverkleurige blouse met aan de voorkant tientallen paarlemoeren knoopjes. Ze trok hem uit de rokband en terwijl ze hem traag van onder naar boven open knoopte, staarde ze glazig voor zich uit alsof een verre herinnering al haar aandacht in beslag nam. Met een schokkerige beweging liet ze de blouse van haar schouders glijden en trok ze de linkermouw, die statisch was geworden en aan haar pols bleef hangen, los; daarna boog ze haar hoofd, strekte ze haar armen als vleugels achter haar rug uit om haar beha los te maken en schoof ze de dunne bandjes van haar schouders die ze een voor een een stukje optrok. Haar borsten waren groot en zwaar, met donkere, omhoog wijzende tepels.

Ze ritste de rok aan de linkerkant open en liet hem op de vloer zakken. Ze stapte uit de rok, boog zich om hem op te rapen en hing hem netjes over de rug van een stoel. Daarna rolde ze haar panty over haar heupen, billen en dijen omlaag en ging ze op de rand van het bed zitten om hem voorzichtig uit te trekken, zodat hij niet zou gaan ladderen. Toen ze zich bukte, plooidde de strakke huid zich in een donkere rimpel over haar buik en wezen haar borsten omlaag, zodat de tepels haar knieën aanraakten.

Ze stond weer op, stak haar duimen achter het elastiek van haar zwarte slipje en boog zich voorover om het naar beneden te duwen. Ze stapte eruit, ving het broekje met haar linkervoet op en schopte het in de hoek naast de kledingkast.

Toen ze ten slotte helemaal naakt was, schudde ze haar golvende blonde haren naar achteren en liep ze naar de toilettafel.

Op dat moment viel haar blik op de kier tussen de gordijnen. Zijn hele lichaam tintelde toen hij de geschokte blik in haar ogen zag verschijnen. Hij kon zich niet bewegen. Ze hapte naar adem en probeerde automatisch haar borsten met haar handen te bedekken, en

hij bedacht hoe grappig en kwetsbaar ze eruitzag met dat plukje haar tussen haar benen dat onbedekt bleef...

Toen ze haar ochtendjas naar zich toe griste en snel op het raam kwam afgelopen, wist hij zichzelf los te rukken en hij rende weg en sprong over het lage muurtje, waarbij hij zijn schenen openhaalde en bijna viel. Tegen de tijd dat ze de hoorn van de telefoon had opgepakt, was hij al verdwenen.

‘Waar heb ik nu in ’s hemelsnaam die suikerpot gelaten?’ mompelde Alice Matlock in zichzelf, terwijl ze haar blik door haar propvolle woonkamer liet glijden. Ze had hem drie dagen geleden cadeau gekregen van Ethel Carstairs voor haar 87e verjaardag. En nu was hij weg.

Het kostte Alice tegenwoordig steeds meer moeite om dergelijke dingetjes te onthouden. Iedereen zei dat dat heel normaal was wanneer je ouder werd. Maar waarom stond het verleden haar dan nog wel zo helder voor de geest? Waarom herinnerde ze zich met name die ene dag in 1916, toen Arnold trots naar de loopgraven was afgereisd, wel en de dag ervoor nauwelijks. ‘Wat is er gisteren allemaal gebeurd?’ vroeg Alice hardop om zichzelf te testen en ze herinnerde zich bepaalde kleine details: ze had boodschappen gedaan, het zilver gepoetst en naar een hoorspel op de radio geluisterd. Maar had ze die dingen echt gisteren gedaan of was het eergisteren geweest, of misschien zelfs wel vorige week? De herinneringen waren er nog wel, maar het snoer van de tijd dat ze als een parelketting aaneenreeg, was gebroken. In die prachtige zomer zoveel jaren geleden, toen de weilanden vol boterbloemen hadden gestaan (die akelige nieuwe bungalows waren er in die tijd nog niet), toen de heggen vol fluitenkruid hadden gezeten (‘zigeunerkruid’ had zij het altijd genoemd, omdat haar moeder tegen haar had gezegd dat de zigeuners haar zouden meenemen als ze het plukte) en haar tuin vol rozen, chrysanten, clematissen en lupinen had gestaan, in die zomer had Arnold daar gestaan, klaar voor vertrek, in het zonlicht dat in zijn knopen weerkaatste en dansende lichtvlekjes op de witgeverfde muren tekende.

Hij had tegen de deurpost geleund, deze deurpost, met zijn plunjezak en die scheve grijns op zijn gezicht – zo'n jong gezicht nog, een dat zelfs nog nooit een scheermes van dichtbij had gezien en toen was hij met kaarsrechte rug gracieus naar het station gemarcheerd. Hij was nooit meer teruggekomen. Net als zoveel anderen was ook hij voorbestemd geweest om in een graf in het buitenland te eindigen. Alice wist het best. Ze wist dat hij dood was. Maar was ze desondanks niet toch al die jaren op hem blijven wachten? Was dat waarom ze nooit was getrouwd, zelfs niet toen die knappe winkelier Jack Wormald haar een aanzoek had gedaan? Hij was ervoor op zijn knieën gegaan bij de waterval van Rawley Force; zijn knieën waren helemaal nat geworden en dat had hij vreselijk gevonden. Maar ze had nee gezegd, had het huis na de dood van haar ouders aangehouden en zo weinig mogelijk veranderd.

Er was nog een andere oorlog geweest ook, herinnerde ze zich vaag: rantsoenbonnen; dwingende stemmen en oorlogsliederen op de radio; gerommel in de verte dat wellicht door bommen werd veroorzaakt. Ook uit die oorlog was Arnold niet teruggekeerd, maar ze zag in gedachten al voor zich hoe hij had meegevochten, strijdend als een Griekse god, lichtvoetig en sterk, met een grimmig gezicht, een gezicht dat nog nooit een scheermes van dichtbij had gezien.

Er waren nog meer oorlogen gevolgd, zo had Alice tenminste gehoord. Ver weg. Kleine oorlogen. En hij had in elk ervan meegevochten, een eeuwige soldaat. Diep vanbinnen wist ze dat hij nooit meer zou thuiskomen, maar ze mocht de hoop niet opgeven. Zonder hoop bleef er niets meer over.

'Waar heb ik hem toch in 's hemelsnaam gelaten?' mompelde ze in zichzelf, terwijl ze op haar knieën in het kastje onder de gootsteen tuurde. 'Hij moet ergens zijn. Als mijn hoofd niet vastzat, zou ik dat ook nog vergeten.'

Toen hoorde ze buiten iemand rennen. Haar ogen waren dan wel niet zo goed meer als vroeger, maar ze was trots op haar uitstekende gehoor en wees vaak winkelmeisjes en buschauffeurs terecht, omdat die meenden dat ze moesten schreeuwen om zich voor haar ver-

staanbaar te maken. Het geluid van rennende voetstappen hield op en toen werd er zachtjes op haar deur geklopt. Ze keek verbaasd op, kwam langzaam overeind, klemde zich even aan het aanrecht vast om haar evenwicht niet te verliezen en schuifelde toen voorzichtig naar de woonkamer. Er bestond altijd een kansje. Ze mocht de hoop niet opgeven. Dus deed ze de deur open.

‘Het zijn viezeriken, allemaal,’ zei senior inspecteur Alan Banks en hij stelde het geluid van de stereo wat bij.

‘Ik ook?’ vroeg Sandra.

‘Dat zou zomaar kunnen.’

‘En waarom is het maken van kunstzinnige afbeeldingen van de naakte menselijke gedaante dan wel vies?’

‘Omdat de helft van die lui niet eens een rolletje in hun camera heeft zitten.’

‘Maar ik heb wel altijd een rolletje in mijn camera.’

‘Ja,’ zei Banks enthousiast, ‘ik heb de resultaten ervan gezien. Waar halen jullie die meisjes in vredesnaam vandaan?’

‘Het zijn voornamelijk studenten van de kunstacademie.’

‘Hoe dan ook,’ ging Banks verder en hij pakte zijn whisky weer op, ‘ik weet heel zeker dat Jack Tatum nooit een rolletje in zijn camera heeft zitten. En Fred Barton ziet het verschil tussen een groothoek-lens en een putter niet eens. Het zou me ook helemaal niets verbazen als ze jou wel eens zouden willen zien poseren, zo’n mooie, slanke blondine.’

Sandra lachte. ‘Mij? Onzin. En wees niet zo’n boerenpummel, Alan. Dat past niet bij je. Zolang je mij blijft martelen met die verrekte opera’s van je heb je geen poot om op te staan met je idiote ideeën over fotografie.’

‘Voor iemand die zo hoog opgeeft over het kunstzinnig afbeelden van de naakte menselijke gedaante ben je wat muziek betreft echt een cultuurbarbaar.’

‘Ik heb helemaal niets tegen muziek. Maar van al dat gekrijs krijg ik hoofdpijn.’

‘Gekrijs! Lieve god, mens, dit is het geluid van de menselijke geest die zich verheft: “*Vissi d’arte, vissi d’amore.*”’ Wat Banks’ stem aan zuiverheid ontbeerde, compenseerde hij ruimschoots met volume.

‘Ach, hou toch je kop,’ zei Sandra met een zucht en ze pakte haar glas.

Zo ging het nu altijd wanneer hij weer een nieuwe hobby oppikte. Hij stortte zich er vol overgave op, maar binnen een tot zes maanden tijd werd hij rusteloos, nam zijn belangstelling af en ging hij weer op zoek naar iets nieuws. Uiteraard liet elke hobby zijn sporen in huis achter en bleef hij stug volhouden dat hij er nog steeds zeer geïnteresseerd in was, maar het er gewoon te druk voor had. Daarom stond het huis nu vol met romans van Charles Dickens, apparatuur om zelf wijn te maken, elpees met jazz uit de jaren twintig, amper gebruikte hardloopschoenen, een verzameling vogeleieren en boeken over vrijwel elk denkbaar onderwerp: van de geschiedenis van het tudortijdperk tot doe-het-zelfloodgieterswerk.

Nadat hij bij toeval op televisie eens een opvoering van Mozarts *Die Zauberflöte* had gezien, had hij plotseling belangstelling gekregen voor opera. Zo ging het altijd. Zijn nieuwsgierigheid werd door iets gewekt en dan wilde hij er meer van weten. Er was geen logica in te ontdekken, niet in zijn hoofd en evenmin in zijn manier van opbergen. Hij wierp zich altijd met een luchthartige veronachtzaming van de chronologische ontwikkeling op een onderwerp. Zo was het ook met zijn operabevlieging: *L’Orfeo* stond naast *Lulu*; *Peter Grimes* was *Tosca*’s niet direct voor de hand liggende buurman; *Madame Butterfly* stond op dezelfde plank als *The Rake’s Progress*. Hoewel ze gek was op muziek, werd Sandra horendol van opera. De vele klaagzangen van Brian en Tracy hadden er inmiddels zelfs al toe geleid dat de televisie naar de logeerkamer op de eerste verdieping was verhuisd. En Sandra struikelde regelmatig over de cassetteboxen op boekformaat die Banks verkoos boven elpees, omdat hij graag op zijn walkman naar Purcell of Monteverdi luisterde wanneer hij naar zijn werk liep; in de auto draaide hij

voornamelijk Puccini of Giuseppe Verdi, die goede oude Jantje Groen.

Die dorst naar kennis was iets wat ze gemeen hadden, overpeinsde Sandra. Ze hadden geen van beiden een universitaire opleiding genoten, waren geen van beiden intellectueel, maar voelden allebei de dwingende behoefte om zich verder te ontwikkelen die vaak voorkomt bij intelligente mensen uit de arbeidersklasse die niet al vanaf hun geboorte cultuur door hun strot geduwd krijgen. Ze wilde alleen maar dat hij eens een stille, vredige bezigheid vond, zoals het houden van bijen of het verzamelen van postzegels.

De sopraan had een crescendo bereikt dat Sandra onwillekeurig deed huiveren.

‘Je gelooft toch niet echt dat sommige leden van de fotografieclub viezeriken zijn, hè?’ vroeg ze.

‘Het zou me anders niets verbazen als een of twee van hen er een heel andere kick van krijgen dan alleen een artistieke.’

‘Je zou trouwens best eens gelijk kunnen hebben,’ zei Sandra nadenkend. ‘Het zijn niet alleen vrouwelijke modellen. Vorige week hadden we een heel aardige rastafari. Prachtig gespierde borst...’

De telefoon ging.

‘Verdomme.’ Banks vloekte en liep snel naar het irritante toestel om op te nemen. Sandra maakte stiekem van de gelegenheid gebruik om het geluid van *Tosca* zachter te zetten.

‘Blijkbaar heeft iemand weer eens ongevraagd naar de naakte menselijke gedaante zitten loeren,’ zei Banks een paar minuten later toen hij weer ging zitten.

‘Die gluurder?’

‘Ja.’

‘Je hoeft toch niet naar het bureau?’

‘Nee. Het kan wel tot morgenochtend wachten. Er zijn geen gewonden gevallen. De dame in kwestie is alleen erg kwaad. De jonge Richmond heeft haar verklaring opgenomen.’

‘Wat is er precies gebeurd?’

‘Een zekere Carol Ellis. Ken je haar?’

‘Nee.’

‘Ze kwam thuis na een rustig avondje in de pub, kleepte zich uit om naar bed te gaan en zag toen dat iemand door een kier in de gordijnen naar haar stond te gluren. Zodra hij in de smiezen kreeg dat hij was betrapt, is hij er als een speer vandoor gegaan. Het is in die nieuwe wijk gebeurd, Leaview, een van die lelijke bungalows vlak bij de cottages aan Gallows View. Geweldige plek voor voyeurs, zo’n bungalow. Ze hoeven niet eens langs een regenpijp omhoog te klauteren.’ Banks zweeg even en stak een Benson and Hedges Special Mild op. ‘Deze gluurder houdt blijkbaar echter wel van een beetje risico. De voorlaatste keer was het de bovenste verdieping van een maisonnette.’

‘Ik krijg er koude rillingen van,’ zei Sandra en ze sloeg haar armen beschermend voor haar borst over elkaar. ‘De gedachte dat iemand naar je staat te kijken terwijl je denkt dat je alleen bent.’

‘Dat kan ik me wel indenken,’ zei Banks instemmend. ‘We zullen nu die verdomde groep feministen wel weer op ons dak krijgen, denk ik. Ze geloven blijkbaar echt dat we zijn daden heimelijk juist goedkeuren en daarom geen enkele moeite hebben gedaan om hem te pakken te krijgen. Ze denken dat er in alle mannen een verkrachter schuilt. Volgens hen is Jack the Ripper stiekem onze held. Ze zijn er beslist van overtuigd dat we op het bureau pin-ups aan de muren hebben hangen.’

‘Dat is ook zo. Ik heb ze zelf gezien. Misschien niet in jouw kantoor-tje, maar beneden wel.’

‘Ik bedoelde eigenlijk posters van Jack the Ripper.’

Sandra lachte. ‘Dat gaat inderdaad wel een beetje te ver, dat ben ik met je eens.’

‘Weet je wel hoe moeilijk het is om een gluurder te vangen?’ vroeg Banks. ‘Het enige wat zo’n smeerlap doet, is toekijken om vervolgens spoorloos in het donker te verdwijnen. Geen vingerafdrukken, niemand die hem heeft gezien, helemaal niets. We zullen hem op heterdaad moeten betrappen en er patrouilleren inmiddels al wekenlang extra politiemannen en -vrouwen. En nog steeds niets. Maar

goed,' zei Banks en hij stak een hand naar haar uit, 'al dat gepraat over naakte lichamen is wel erg opwindend. Tijd om naar bed te gaan?'

'Sorry,' zei Sandra en ze zette de stereo uit. 'Vanavond niet, lieverd. Ik heb hoofdpijn.'

‘En waar heb jij gisteravond verdomme zo laat uitgehangen?’ vroeg Graham Sharp tijdens het ontbijt kwaad aan zijn zoon.

Trevor staaarde nors naar zijn cornflakes. ‘Buiten.’

‘Ja, ik weet dat je buiten was. Samen met dat luie varken van een Mick Webster zeker?’

‘En wat dan nog? Ik bepaal zelf wel met wie ik omga.’

‘Het is een stuk tuig, Trevor. Net als zijn broer en zijn vader. Een rotte appel.’

‘Mick is oké.’

‘Ik heb je niet al die jaren eigenhandig opgevoed om je nu te laten rondhangen met hooligans en je in de nesten te laten werken.’

‘Nou, als jij je niet al die jaren als zo’n verdomd Hitlertje had gedragen, was mijn moeder er misschien niet vandoor gegaan.’

‘Daar gaat het nu niet om,’ zei Graham zachtjes. ‘Daar weet jij helemaal niets van, je was nog maar een kind. Ik wil alleen maar dat je wat van je leven maakt,’ ging hij op smekende toon verder. ‘Ik heb zelf nooit echt iets bereikt. Heb er nooit de kans voor gekregen. Maar jij bent een slimme knul. Als je hard werkt, kun je naar de universiteit en een goede opleiding volgen.’

‘Wat heeft dat voor zin? Er is toch geen werk.’

‘Het zal niet altijd zo blijven als nu, Trevor. Ik weet ook wel dat het land momenteel in een crisis zit. Dat hoeft je me heus niet te vertellen. Maar je moet naar de toekomst kijken, jongen. Over een jaar of vijf, zes kun je je schooldiploma hebben en een universitaire graad. In die tijd kan er heel wat veranderen. Het enige wat je hoeft te doen is wat vaker thuisblijven en je huiswerk maken. Je hebt er nooit moeite mee gehad, je weet dat je het kunt.’

‘Het is zo saai.’

‘Kijk dan wat er van Mick is terechtgekomen,’ vervolgde Graham, die van kwaadheid steeds harder ging praten. ‘Een jaar geleden van

school gegaan en hij trekt nog steeds een uitkering. Woont met die nietsnut van een broer van hem in een krot, zijn vader is met de noorderzon vertrokken en Joost mag weten waar hij nu uithangt, en zijn moeder is nooit thuis om voor hem te zorgen.’

‘Lenny is geen nietsnut. Hij had een baan in Londen. Hij is alleen ontslagen toen er geen werk meer was. Daar kon hij ook niets aan doen.’

‘Ik ga niet met je in discussie, Trevor. Ik wil dat je wat vaker thuisblijft en wat meer tijd aan je huiswerk besteedt. Ik heb dan misschien niet zoveel van mijn leven gemaakt, maar jij kunt dat wel, en je zult het verdomme doen ook, al moet ik me ervoor uit de naad werken.’

Trevor stond op en pakte zijn schooltas. ‘Ik moest er maar eens vandoor,’ zei hij. ‘Ik mag natuurlijk niet te laat op school komen.’

Toen de deur achter hem was dichtgevallen, liet Graham Sharp zijn hoofd in zijn handen zakken en hij zuchtte diep. Hij wist dat Trevor op een moeilijke leeftijd was – hij was zelf op zijn vijftiende ook geen gemakkelijke geweest – maar hij wilde maar dat hij hem ervan kon overtuigen dat hij enorm veel te verliezen had. Het leven was tegenwoordig al zwaar genoeg zonder dat je het jezelf nog moeilijker maakte. Nadat Maureen tien jaar geleden bij hem was weggegaan, had Graham vol toewijding de opvoeding van hun enige kind ter hand genomen. Als hij genoeg geld had gehad, had hij Trevor naar een particuliere kostschool gestuurd, maar in plaats daarvan had hij genoeg moeten nemen met de plaatselijke openbare scholengemeenschap. En ook daar had de jongen ondanks alle nadelen altijd goed gepresteerd: hij behoorde tot de besten van de klas en viel op Speech Day altijd in de prijzen; tot vorig jaar tenminste, toen hij Mick Webster leerde kennen.

Grahams handen trilden toen hij de ontbijtspullen oppakte en naar het aanrecht bracht. Het was bijna tijd om open te gaan. Omdat hij de ochtendkranten niet meer rondbracht, kon hij ’s ochtends tenminste iets langer blijven liggen. Vroeger, toen Maureen er nog was, had hij altijd om zes uur moeten opstaan en hij had dat zo

lang mogelijk volgehouden. Nu kon hij zich echter geen team van krantenjongens meer veroorloven en al evenmin kon hij de assistent betalen die hij dan nodig zou hebben om de rest van de werkzaamheden op zich te nemen. Zoals de zaken er nu voor stonden, kon hij het nog net allemaal zelf af – bestellingen, administratie, voorraadbeheer en planken aanvullen – en wist hij zijn klanten toch meestal nog met een glimlach en een groet te verwelkomen.

Zijn grootste zorg was Trevor en hij wist niet of hij de zaken nu goed aanpakte of niet. Hij wist dat hij opvliegend was en te veel tegen de jongen tekeering. Misschien was het beter om hem wat met rust te laten en kalm af te wachten tot hij over die lastige fase was heen gegroeid. Maar dan was het misschien al te laat.

Graham stapelde het serviesgoed op het afdruiprekje, keek op zijn horloge en liep naar de winkel. Vijf minuten te laat. Hij draaide het bordje op ‘open’ en deed de deur van het slot. Ted Croft, die oude mopperkont, stond buiten zijn penny’s al te tellen en schuifde ongeduldig van zijn ene voet op zijn andere in afwachting van zijn wekelijkse voorraad tabak. Geen goed begin van de dag.

Met de nodige tegenzin zette Banks zijn walkman halverwege Dido’s klaagzang uit en liep hij het politiebureau in, een gebouw met een gevel in tudorstijl in het centrum van de stad op de hoek van Market Street en het met keitjes geplaveide marktplein. Hij zei ‘Goedemorgen’ tegen brigadier Rowe die achter de balie stond en liep de trap op naar zijn kantoortje.

De witgeverfde muren en zwarte balken aan de buitenkant van het gebouw vormden een scherp contrast met de moderne, functionele binnenkant. Banks’ kantoortje had bijvoorbeeld jaloezieën die vrijwel niet in beweging waren te krijgen en een grijs metalen bureau met ratelende laden. Het enige menselijke trekje werd gevormd door een kalender aan de muur met een serie afbeeldingen van plaatsen uit de omgeving. De foto bij oktober toonde een gedeelte van de rivier de Wharfe in de buurt van Grassington, waar de bomen langs de oever in prachtige herfstkleuren waren getooid. Het vormde een

schril contrast met de werkelijke oktobermaand, die tot dan toe slechts grauwe luchten, regen en kille wind had gekend.

Op zijn bureau lag een berichtje van hoofdinspecteur Gristhorpe: *Alan, kom even naar mijn kantoor zodra je binnen bent. G.*

Nadat hij er eerst nog aan had gedacht om zijn walkman af te doen en deze in een bureaulade te leggen, liep Banks door de gang en klopte hij op de deur van de hoofdinspecteur.

‘Binnen,’ riep Gristhorpe en Banks deed de deur open.

De inrichting was luxueus: teakhouten bureau, boekenkasten en schemerlampen, door de jaren heen grotendeels door Gristhorpe zelf aangeschaft.

‘Ah, goedemorgen, Alan,’ begroette de hoofdinspecteur hem, ‘ik wil je graag voorstellen aan dokter Fuller.’ Hij gebaarde naar de vrouw die tegenover hem zat en nu opstond en haar hand naar Banks uitstak. Ze had een flinke bos rode krullen, felgroene ogen met lachrimpeltjes aan weerszijden en een verleidelijke mond. Het turkooizen jasje dat ze aanhad hield het midden tussen een dwangbuis en een tandartsjas. Daaronder droeg ze een roestbruine ribbroek die haar fraai gevormde enkels bloot liet. Alles bij elkaar genomen, bedacht Banks, was de dokter een bijzonder aantrekkelijke vrouw.

‘Zegt u toch Jenny, inspecteur Banks,’ zei dokter Fuller en ze liet voorzichtig zijn hand los.

‘Dat zal ik dan maar doen,’ zei Banks glimlachend en hij tastte naar een sigaret. ‘In dat geval ben ik dus Alan, neem ik aan.’

‘Niet als je dat liever niet hebt.’ Haar sprankelende ogen leken hem uit te dagen.

‘Jawel hoor, graag zelfs,’ zei hij en hij beantwoordde haar blik. Toen schoot hem te binnen dat Gristhorpe recentelijk een rookverbod in zijn kantoor had ingesteld en hij stopte het pakje sigaretten onverrichter zake weer weg.

‘Dokter Fuller is docent aan de universiteit van York,’ vertelde Gristhorpe, ‘maar ze woont hier in Eastvale. Ze is psychologe en ik heb haar gevraagd om ons te helpen met die zaak van de gluurder. In feite,’ zei hij en hij wierp een charmante glimlach in Jenny’s rich-

ting, 'is dokter Fuller – Jenny – me aanbevolen door een oude, dierbare vriend van me die aan de faculteit werkzaam is. We hopen dat ze ons met een daderprofiel schets wil helpen.'

Banks knikte. 'Dat zal beslist meer informatie opleveren dan we tot nu toe hebben binnengekregen. Wat kan ik doen?'

'Ik zou graag de details van de incidenten met je bespreken,' zei Jenny en ze keek op van het schrijfblok dat op haar schoot lag.

'Het zijn er tot nu toe drie, klopt dat?'

'Vier, als je dat van gisteravond meetelt. Allemaal blondines.'

Jenny knikte en veranderde iets in haar aantekeningen.

'Misschien kunnen jullie ergens afspreken,' stelde Gristhorpe voor.

'Komt het nu niet uit?' vroeg Banks.

'Helaas niet,' zei Jenny. 'Dit kan wel even duren en ik moet over een uur alweer college geven. Vanavond misschien, als het tenminste niet te veel beslag op je vrije tijd legt?'

Banks dacht snel na. Het was dinsdag; Sandra zou naar fotografie zijn en de kinderen, die inmiddels zonder oppas alleen konden worden thuisgelaten, zouden een avond zonder opera beslist met gejuich ontvangen. 'Uitstekend,' zei hij instemmend. 'Om een uur of zeven in de Queen's Arms aan de overkant van de straat dan maar, als dat je tenminste schikt?'

Jenny glimlachte en de rimpeltjes rond haar ogen kronkelden guitig.

'Waarom ook niet? Het is maar een informele procedure. Ik wil slechts een beeld krijgen van het psychologische type.'

'Dan zie ik je daar,' zei Banks.

Jenny pakte haar attachékoffertje en hij hield de deur voor haar open. Gristhorpe ving zijn blik op en gebaarde dat hij nog even moest blijven. Toen Jenny was vertrokken, ging Banks weer zitten en de hoofdinspecteur liet koffie brengen.

'Goede vrouw,' zei Gristhorpe en hij wreef met een harige hand over zijn rode, pokdalige gezicht. 'Ik heb Ted Simpson gevraagd of hij een intelligente dame kon aanbevelen voor deze klus en ik heb de indruk dat hij zijn huiswerk goed heeft gedaan.'

'Het is even afwachten,' antwoordde Banks. 'Maar ik ben het met u

eens dat het er veelbelovend uitziet. U zei dat u specifiek om een vrouw hebt verzocht. Hoezo? Wil mevrouw Hawkins niet meer voor u koken en schoonmaken?’

Gristhorpe lachte. ‘Jawel, hoor. Ze komt me nog altijd verse scones brengen en houdt de boel keurig netjes aan kant. Nee, ik ben echt niet op zoek naar een nieuwe echtgenote. Ik dacht alleen dat het wel zo diplomatiek was.’

Banks meende vrij aardig te weten wat Gristhorpe bedoelde, maar besloot zich van den domme te houden. ‘Diplomatiek?’

‘Aye, diplomatiek. Tactvol. Strategisch. Je weet best wat ik bedoel. Het is het belangrijkste onderdeel van mijn baan. En ook het lastigste. De plaatselijke feministen zitten ons immers op de huid? Beweren die niet dat we ons werk niet goed doen omdat de slachtoffers vrouwen zijn? Welnu, zodra blijkt dat we samenwerken met een zeer bekwame, succesvolle vrouw, kunnen ze daar weinig meer van zeggen.’

Banks glimlachte in zichzelf. ‘Ik begrijp wat u bedoelt. Maar hoe moeten we hun dan duidelijk maken dat we met Jenny Fuller samenwerken? Dat is niet direct spectaculair genoeg om de kranten te halen.’

Gristhorpe legde een vinger tegen zijn haakneus. ‘Jenny Fuller heeft nauwe contacten met de plaatselijke feministen. Zij zal hen op de hoogte houden van alles wat zich hier afspeelt.’

‘Werkelijk?’ Banks grinnikte. ‘En ik moet met haar samenwerken? Dan kan ik maar beter op mijn tellen passen.’

‘Dat zal toch geen probleem zijn, of wel?’ vroeg Gristhorpe en zijn argeloze blauwe ogen hadden dezelfde verontrustende uitwerking als die van een pasgeboren baby. ‘We hebben toch niets te verbergen? We weten van onszelf dat we er in dit geval werkelijk alles aan doen. Ik wil alleen dat anderen dat ook weten. Bovendien kan zo’n daderprofielchets ons in een zaak als deze goed van pas komen. Daardoor wordt het gemakkelijker om patronen te voorspellen, weten we sneller waar we moeten zoeken. En het is bepaald geen straf om met haar op te trekken, denk ik zo. Ze is echt een prachtmeid.’

‘Dat is ze zeker.’

‘Mooi.’ Gristhorpe glimlachte en sloeg met beide handen op zijn bureau. ‘Dan is er verder toch geen enkel probleem? Hoe staan we er trouwens voor met die inbraken?’

‘Het is heel vreemd, maar daarvan hebben we er in één maand tijd ook drie gehad, allemaal bij oudere vrouwen die alleen thuis waren en waarvan een er zelfs een gebroken arm aan heeft overgehouden, en daarmee zijn we ongeveer net zover als met die gluurder. Maar ja, er zijn natuurlijk geen bejaardenactiegroepen die ons ervanlangs geven en ons naar het hoofd slingeren dat we niets doen omdat er toch alleen maar oude mensen worden getroffen.’

‘Zo is nu eenmaal de tijd waarin we leven, Alan,’ zei Gristhorpe. ‘En je zult toch moeten toegeven dat die feministes ergens wel gelijk hebben, ook al is het niet op deze zaak van toepassing.’

‘Dat weet ik ook wel. Het ergert me alleen dat ik in het openbaar word bekritiseerd, terwijl ik juist mijn uiterste best doe.’

‘Welnu, dan heb je nu de gelegenheid om dat recht te zetten. Hoe zit het met die heler uit Leeds? Denk je dat dat nog nuttige informatie oplevert over die inbraken?’

Banks haalde zijn schouders op. ‘Zou kunnen. Hangt ervan af hoe goed het geheugen van meneer Crutchley is. Dat werkt bij iedereen anders.’

‘Afhankelijk van de mate van dreiging die je weet over te brengen? Ja, dat begrijp ik. Ik vermoed dat Joe Barnshaw het pad alvast wat voor je heeft geëffend. Een prima vent. Waarom zou je trouwens zelf die moeite doen? Waarom laat je het niet aan hem over?’

‘Het is onze zaak. Ik praat liever zelf met Crutchley; dan kan ik ook niemand anders iets verwijten als er iets fout gaat. En misschien gaat er bij mij wel een lampje branden door wat hij te melden heeft. Ik zal inspecteur Barnshaw vragen om hem de foto’s te laten zien en er een tekenaar bij te halen als de beschrijving goed genoeg is.’

Gristhorpe knikte. ‘Goed plan. Neem je brigadier Hatchley mee?’

‘Nee, dit kan ik wel alleen af. Ik wilde Hatchley op de gluurderszaak zetten tot ik terug ben.’

‘Denk je dat dat verstandig is?’

‘In één middag tijd kan hij toch niet zoveel schade aanrichten? En trouwens, als hij daar wel in slaagt, hebben die feministes tenminste een doelwit dat hun toorn echt heeft verdiend.’

Gristhorpe lachte. ‘Verdwijn uit mijn ogen, Alan. Dat je je eigen brigadier zo voor de wolven gooit.’

Het regende pijpenstelen. Hatchley hield een exemplaar van *The Sun* boven zijn hoofd toen hij met Banks naar de Golden Grill aan de overkant van Market Street rende. Het was maar een smal straatje, maar tegen de tijd dat ze binnen stonden, was de fraaie jongedame op pagina drie volledig doorweekt. Ze namen plaats aan een tafeltje bij het raam en staarden zwijgend door de stroompjes regenwater naar de vervormde winkelgevels tot hun vaste bestelling van koffie met warme krentenbolletjes werd gebracht door de kwieke, tengerere jonge serveerster in haar roodgeruite jurk.

De relatie tussen de inspecteur en zijn vaste brigadier was in de zes maanden dat Banks in Eastvale was langzaamaan veranderd. Aanvankelijk had Hatchley wrok gekoesterd jegens de ‘buitenstaander’ die ook nog eens uit de grote stad kwam, omdat deze de baan had gekregen die hij zelf had willen hebben. In de periode dat ze nu samenwerkten had de in de Dales geboren en getogen brigadier echter langzaam maar zeker het snelle verstand van zijn inspecteur en de inzet waarmee Banks zich aan zijn nieuwe omgeving had aangepast leren respecteren, ook al was dat zeker niet zonder slag of stoot gegaan (het respect van een echte Yorkshireman wordt namelijk vaak getemperd door sarcasme teneinde arrogantie en aanstellerij meteen de kop in te drukken).

Hatchley had dat aanpassingsproces vanaf de zijlijn gadegeslagen en daar enorm veel lol aan beleefd. In het begin was Banks hyperactief geweest, had hij puur op adrenaline gelopen en als een ware kettingroker de ene Capstan Full Strength met de andere aangestoken, net als tijdens zijn werkzaamheden in Londen. Binnen een paar maanden was hij echter volledig aan het langzamere tempo in

Yorkshire gewend geraakt en was dit allemaal veranderd. Uiterlijk oogde hij nu rustig en ontspannen, maar dat was slechts schijn, wist Hatchley, want vanbinnen was hij een dynamo, werd al zijn energie opgeslagen en gestuurd, en lichtte deze vonkend op in zijn glanzende, donkere ogen. Hij had nog steeds driftbuien en de neiging om te gaan zitten piekeren wanneer hij gefrustreerd was. Maar dat was juist goed; dat leverde resultaten op. Hij was ook overgestapt op mildere sigaretten en was beduidend minder gaan roken.

Hatchley voelde zich in zijn gezelschap inmiddels meer op zijn gemak, ook al bleven ze natuurlijk twee heel verschillende types, en hij waardeerde het dat zijn baas begrip had voor de voor het noorden zo typerende informele houding. Een zuiderling uit de arbeidersklasse verschilde bij nader inzien toch niet zo heel veel van een noorderling. Wanneer Hatchley Banks nu met 'inspecteur' aansprak, was aan zijn stem wel te horen dat hij iets niet begreep of zich ergerde, en Banks had de typische droge ironie van Yorkshire leren herkennen die soms in de stem van de brigadier doorklonk.

En hoewel Banks op zijn beurt nog altijd niet achter de vooroordelen van de brigadier stond, had hij ze wel leren accepteren en hij had waardering gekregen voor diens vasthoudendheid en de dreigende sfeer die er, indien nodig, van hem uitging bij een al te zwijgzame verdachte. De dreiging die Banks uitstraalde was puur verstandelijk, maar sommige mensen reageerden nu eenmaal beter op Hatchleys omvang en barse stem. Hoewel hij nooit daadwerkelijk geweld had gebruikt, liet Hatchley criminelen graag geloven dat hij nergens voor zou terugdeinzen. De twee mannen vormden eveneens een goed verhoorteam. Verdachten raakten danig in de war wanneer de stevige, ruwe Dalesman vaderlijk deed en Banks, die niet eens lang genoeg leek om een politiemann te kunnen zijn, zijn stem verhief.

'Ik zie verdomme echt niet in waarom ik zoveel tijd moet verspillen aan het opsporen van zo'n gozer die gewoon graag naar een paar mooie tieten kijkt,' zei Hatchley toen ze allebei een sigaret hadden opgestoken en een kop koffie voor zich hadden staan.

Banks zuchtte diep. Hoe kwam het toch, vroeg hij zich af, dat hij,

een gematigd socialist, zich altijd zo'n teerhartige liberaal voelde wanneer hij met Hatchley praatte?

'Omdat die vrouwen niet bekeken willen worden,' antwoordde hij kortaf.

Hatchley gromde laatzinnig. 'Als u eens had gezien hoe Carol Ellis er zaterdagavond in The Oak bijliep, zou u wel anders praten.'

'Dat moet ze zelf weten, brigadier. Ik neem tenminste aan dat ze wel iets aanheeft wanneer ze in The Oak zit? Anders zou jij je plicht verzuken door haar niet op te pakken voor openbare schennis der eerbaarheid.'

'U kunt ervan zeggen wat u wilt, maar eerbaar was het in elk geval niet.' Hatchley knipoogde.

'Iedereen heeft recht op privacy en dat recht wordt door de gluurder geschonden,' wierp Banks tegen. 'Hij overtreedt de wet en wij worden betaald om die wet te handhaven. Zo eenvoudig is het nu eenmaal.' Hij besefte dat het verre van eenvoudig was, maar had het geduld noch de intentie om met Hatchley in discussie te gaan over de rol van de politie in de maatschappij.

'Maar hij is toch niet gevaarlijk of zo?'

'Wel voor zijn slachtoffers. Fysiek geweld is niet de enige gevaarlijke misdaad. Je had het zo-even over The Oak. Komt die vrouw daar vaak?'

'Ik heb haar daar een paar keer gezien. Het is mijn stamkroeg.'

'Is het volgens jou mogelijk dat de gluurder haar daar ook heeft gezien en haar naar huis is gevolgd? Als ze zich inderdaad zo kleedt als jij zegt vond hij die aanblik misschien wel erg opwindend.'

'Ik in elk geval wel,' gaf Hatchley opgewekt toe. 'Maar gluren is niet echt mijn stiel. Ja, dat is best mogelijk. U moet echter wel bedenken dat het op maandag was.'

'Wat wil je daarmee zeggen?'

'Nou ja, mijn ervaring is dat vrouwen zich op maandagen niet zo optutten als op zaterdagen. Ze moeten de volgende dag natuurlijk weer gewoon naar hun werk en kunnen dus niet de hele avond aan hun uiterlijk zitten frutselen...'

‘Oké,’ zei Banks en hij stak een hand op. ‘Ik snap wat je bedoelt. En die anderen?’

‘Wat is er met die anderen?’

‘Carol Ellis is het vierde slachtoffer. Drie anderen zijn haar voorgegaan. Kwamen zij ook regelmatig in The Oak?’

‘Geen idee. Ik herinner me nog wel dat ik Josie Campbell daar een keer of wat heb gezien. Zij was toch ook een van hen?’

‘Ja, de tweede. Luister, neem de verklaringen door en kijk of je erachter kunt komen of de anderen ook vaste bezoekers van The Oak waren. Ga met hen praten. Fris hun geheugen wat op. Kijk of je een patroon kunt ontdekken. Ze hoeven er niet eens vlak voor het incident te zijn geweest. Zo niet, zoek dan uit waar ze wel regelmatig iets drinken en waar ze waren voordat ze werden begluurd.’

‘Trouwens, over gluren gesproken: ik heb een waanzinnig lekker ding uit Gristhorpes kantoor zien komen. Wordt hij soms een vies oud mannetje?’

‘Dat was dokter Jenny Fuller,’ vertelde Banks hem. ‘Ze is psychologe en ik ga met haar samenwerken aan een daderprofiel van onze gluurder.’

‘Hebt u even mazzel. Nu maar hopen dat uw vrouw er niet achter komt.’

‘Jij zoekt ook werkelijk overal meteen iets schunnigs achter, Hatchley. Jij gaat tegen lunchtijd naar The Oak. Praat met het barpersoneel. Kijk of je kunt ontdekken of iemand opvallend veel aandacht aan Carol Ellis heeft besteed of haar in de gaten heeft zitten houden. Vraag of hen iets vreemds is opgevallen. Je kent de procedure. Als het personeel tijdens de lunch uit andere mensen bestaat, ga dan vanavond terug en praat met degenen die er gisteravond waren. En ga nog een keer met Carol Ellis praten nu het nog vers in haar geheugen ligt.’

‘Telt dit als werk, inspecteur?’

‘Ja zeker.’

‘In The Oak?’

‘Dat zeg ik net.’

Hatchley grijnsde breeduit, als een kind dat een penny was kwijtgeraakt en een pond had teruggevonden. ‘Ik zal eens zien wat ik kan doen,’ zei hij en hij ging er als een speer vandoor. Het was tenslotte al elf uur, bedacht Banks peinzend en hij dronk zijn koffie op en keek naar een vrouw die in de deuropening met een doorzichtige paraplu stond te worstelen. De pubs gingen zo open.

De rit over de A1 naar Leeds was saai en Banks had spijt dat hij niet een van de stillere, pittoreske B-wegen via Ripon en Harrogate had genomen of zelfs de nog westelijker gelegen route langs Grassington, Skipton en Ilkley. Het leek altijd alsof er honderden manieren waren om in de Dales van A naar B te komen, waarvan geen enkele rechtstreeks, maar de A1 was normaalgesproken de snelste route naar Leeds, tenzij de boer even ten noorden van Wetherby gebruikmaakte van zijn privilege en het rode licht aanzette om zijn koeien de snelweg te laten oversteken.

Alsof de regen al niet erg genoeg was, kreeg hij nu ook nog te maken met de modderige spetters van de enorme vrachtwagencombinaties die voor hem reden; de meeste intercontinentaal en op weg van Newcastle of Edinburgh naar Lille, Rotterdam, Milaan of Barcelona. Maar goed, in de auto was het knus en warm, en hij had *Rigoletto* als gezelschap.

Bij de rotonde van Wetherby nam Banks de A58, daarmee de meeste vrachtwagens achter zich latend, en hij reed verder via Collingham, Bardsey en Scarcroft naar Leeds. Van daaruit reed hij door Roundhay en Harehills, en hij arriveerde halverwege *La donna è mobile* in Chapelton.

Het was een naargeestig gebied en het zag er in de smerige regen onder een loodgrijze lucht alleen maar nog droefgeestiger uit. Te midden van bergen puin en rode baksteen hielden een paar oude huizen moedig stand, als koppige tanden in een lege, weggrottende mond; lugubere schaduwen in regenjassen duwden kinderwagens en boodschappenkarretjes voor zich uit over de stoep alsof ze op zoek waren naar winkels en huizen die ze niet konden vinden. Dit

was Chapeltown Road, het territorium van de 'Ripper' en gastheer van de rassenrellen in 1981.

Crutchleys winkel had tralies voor de ramen en stond naast een dichtgetimmerde kruidenier met een nauwelijks leesbaar uithangbord. De verf bladderde af en de voorwerpen in de etalage werden door een dikke laag stof bedekt: onderdelen van oude radio's; een klarinet die op het gescheurde rode fluweel in zijn kist lag; een gitaar met vier snaren; een bajonet in een schede met een zwart hakenkruis ingelegd in het handvat; beschadigde borden met afbeeldingen uit Weymouth en Lyme Regis erop geschilderd; een fietspomp; een losse verzameling kralen en goedkope ringen.

Na enige tijd weerstand te hebben geboden, schoot de deur plotseling open en er klonk een luid belgerinkel toen Banks naar binnen liep. De geur die in de ruimte hing, een mengeling van schimmel, boenwas en rotte eieren, was overweldigend. Achter uit de winkel kwam een onbetrouwbaar uitzienende man met een kromme rug aangelopen in een versleten trui en met wollen handschoenen aan waar de vingers van waren afgeknipt. Hij bekeek Banks achterdochtig en zijn 'Kan ik u helpen?' klonk meer als 'Moet ik u helpen?'

'Meneer Crutchley?' Banks toonde hem zijn politiepas en liet de naam van inspecteur Barnshaw vallen, die hem op dit spoor had gezet. Crutchley werd onmiddellijk poeslief en aardig.

'Tot uw dienst, meneer, tot uw dienst,' zei hij onderdanig met zijn zeurderige stem en hij wreef met zijn handen over elkaar. 'Ik probeer hier een fatsoenlijke bedoening te runnen,' zei hij schouderophalend, 'maar u snapt zeker wel dat dat niet meevalt. Zegt u nou zelf, ik kan toch niet alles controleren wat mensen hier komen brengen?'

'Natuurlijk niet,' zei Banks vriendelijk en hij veegde een laag stof van de smerige toonbank voordat hij er voorzichtig tegenaan leunde. 'Inspecteur Barnshaw heeft me ervan verzekerd dat hij overweegt om het deze keer door de vingers te zien. Hij heeft me om advies gevraagd. We beseffen hoe moeilijk het is in een zaak als de uwe. Hij heeft echter ook verteld dat u me misschien ergens bij kunt helpen.'

‘Natuurlijk, meneer. Wat u maar wilt.’

‘We vermoeden dat de sieraden die de wijkagent in uw etalage heeft zien liggen, zijn gestolen bij een oude dame in Eastvale. U zou ons, en uzelf, enorm helpen als u me een beschrijving kon geven van de man die ze hier heeft gebracht.’

Crutchley vertrok zijn gezicht in opperste concentratie, niet bepaald een fraaie aanblik, vond Banks en hij liet zijn blik afdwalen naar de opgezette vogels, paraplubakken van olifantspoten, sentimentele Victoriaanse prenten en andere troep. ‘Mijn geheugen is niet meer wat het was, meneer. Ik ben ook de jongste niet meer.’

‘Nee, natuurlijk niet. Dat geldt voor ons allemaal.’ Banks glimlachte. ‘Inspecteur Barnshaw zei dat hij het eeuwig zonde zou vinden als u hiervoor de cel in zou moeten, gezien het feit dat u er eigenlijk niets aan kunt doen en dan ook nog op uw leeftijd natuurlijk.’

Crutchley wierp Banks een felle, gemene blik toe en bleef zijn kwakkelende geheugen doorspitten.

‘Hij was vrij jong,’ zei hij na een tijdje. ‘Dat weet ik heel zeker.’

‘Hoe jong, denkt u?’ vroeg Banks en hij haalde zijn opschrijfboekje tevoorschijn. ‘Twintig, dertig?’

‘Begin twintig, schat ik. Hij had een snorretje.’ Hij gebaarde naar zijn eigen bovenlip, die schuilging onder een laag stoppels van een dag of vier oud. ‘Een dunne, zo een die aan beide kanten net tot aan de mondhoek loopt. Zo,’ verduidelijkte hij en hij tekende met een smoezelige vinger iets boven zijn lip.

‘Mooi,’ zei Banks bemoedigend. ‘En zijn haar? Zwart, rood, bruin, blond? Lang of kort?’

‘Zo’n beetje ertussenin. Niet echt bruin, maar ik zou het ook geen blond willen noemen. Snapt u wat ik bedoel?’

Banks schudde zijn hoofd.

‘Donkerblond zou je misschien kunnen zeggen.’

‘Had de snor dezelfde kleur?’

Hij knikte. ‘Ja, heel vaag.’

‘En hoe lang was zijn haar?’

‘Dat weet ik nog goed. Het was kort en een beetje achterover ge-

kamd.' Hij maakte een borstelend gebaar met zijn hand boven zijn eigen spaarzame haren.

'Littekens, moedervlekken?'

Crutchley schudde ontkennend zijn hoofd.

'Helemaal niets opvallends aan zijn gezicht?'

'Een beetje bleek en puisterig, meer niet. Maar dat zijn ze tegenwoordig allemaal, inspecteur. Het is het eten. Daar zitten totaal geen gezonde dingen in, het is allemaal...'

'Hoe lang zou u zeggen dat hij was?' onderbrak Banks hem.

'Langer dan ik. Zoiets ongeveer...' Hij hield zijn hand zo'n tien centimeter boven zijn hoofd. 'Ik ben zelf natuurlijk niet zo groot.'

'Dan was hij zo'n een meter vijfenzeventig, klopt dat?'

'Zo ongeveer. Gemiddelde lengte, ja.'

'Dik of dun?'

'Graatmager. Maar ja, dat zijn ze tegenwoordig allemaal, hè? Ze eten niet goed, dat is het probleem.'

'Kleding?'

'Gewoon.'

'Kunt u iets preciezer zijn?'

'Wablief?'

'Droeg hij een pak, een spijkerbroek, een leren jack, een T-shirt, een pyjama?'

'O. Nee, het was geen leer. Het was dat andere spul, het lijkt er wel op, maar dan niet zo glad. Bruin. Beetje ruw. Voelt heel akelig aan, je vingers krijgen er de kriebels van.'

'Suède?'

'Dat is het. Suède. Een bruin suède jack en een spijkerbroek. Een doodgewone blauwe spijkerbroek.'

'En het shirt?'

'Kan ik me niet herinneren. Volgens mij had hij zijn jack dicht geritst.'

'Kunt u zich nog iets over zijn stem herinneren, opvallende kenmerken misschien?'

'Hè?'

‘Kon u aan zijn uitspraak horen waar hij vandaan kwam?’

‘O, hier uit de buurt. Of misschien Lancashire. Ik hoor geen verschil, ook al zijn er mensen die beweren dat ze het wel kunnen.’

‘Niets vreemds dus? Niet hoog, niet laag, niet hees?’

‘Zo te horen rookte hij te veel, dat weet ik nog wel. En hij heeft hier ook gerookt. Hoestte steeds wanneer hij er eentje opstak. De hele winkel stonk ervan.’

Banks ging niet op die opmerking in. ‘Hij had dus een rokershoestje en een ruwe stem met een accent hier uit de omgeving, zegt u.’

‘Dat klopt, meneer.’ Crutchley schuifelde van zijn ene voet op zijn andere en keek duidelijk uit naar het moment waarop Banks hem zou bedanken voor zijn hulp en zou vertrekken.

‘Had hij een hoge of een lage stem?’

‘Een beetje ertussenin, als u snapt wat ik bedoel.’

‘Zoals ik?’

‘Ja, zoals u, meneer. Maar dan zonder het accent. U praat netjes. Hij niet.’

‘Wat bedoelt u daarmee, niet netjes? Had hij een of ander spraakgebrek?’ Banks merkte dat Crutchley zichzelf in gedachten vervloekte omdat hij onnodig had lopen slijmen en daardoor het gesprek had gerekt.

‘Nee, dat was het niet. Ik bedoelde alleen maar zoals gewone mensen, meneer, niet zoals u. Als iemand die geen goede opleiding heeft gehad.’

‘Hij stotterde of lispelde dus niet?’

‘Nee, meneer.’

‘Goed. Nog één vraag: hebt u hem al eens eerder gezien?’

‘Nee, meneer.’

‘Inspecteur Barnshaw wil graag dat u vanmiddag wat foto’s bekijkt en hij zal u verzoeken om uw beschrijving ook de portrettekenaar van de politie te vertellen. Probeert u dus om hem goed in gedachten te houden. En als u hem weer ziet of u nog iets anders te binnen schiet, neemt u dan alstublieft contact met me op.’ Banks schreef zijn naam en telefoonnummer op een kaartje.

‘Als ik hem ooit nog eens zie, dan bel ik u meteen, meneer, dat doe ik zeker,’ ratelde Crutchley overdreven gediensig en Banks had sterk de indruk dat zijn eigen aanpak beter in de smaak viel dan die van Barnshaw.

Toen hij zijn opschrijfboekje dichtklapte hoorde Banks een zucht van opluchting; hij bedankte Crutchley en ging er schielijk vandoor zodat hij hem niet de hand hoefde te schudden. Het was geen geweldige beschrijving en er was geen lampje bij hem gaan branden, maar het volstond; hiermee kwam hij weer iets dichterbij de twee bivakmutsdragende dieven die in een maand tijd drie oude dametjes hadden beroofd, hen de stuipen op het lijf hadden gejaagd, hun huis hadden geplunderd en de arm van een 75-jarige vrouw hadden gebroken.